

TPLA/B 980

02/30

మా తృప్తా జ

ఆంధ్ర రత్నము :

దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య

గారి జ్ఞాపకార్థము

*

ప్రకాశకులు :

రామ్ జేమ్ అందు కంపెని,

13. తంబుచెట్టి వీధి,

మద్రాసు.

వెల ౦-౪-౦

ప్రథమ ముద్రణము

౧౯౩౨

పియర్లెస్ ముద్రణాలయము

మద్రాసు.

ఆరాధకులు—

రాయప్రోలు సుబ్బారావు

అబ్బూరి రామకృష్ణారావు

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

చుక్కూరి రామరెడ్డి

పురిపండా అప్పలస్వామి

కవికొండల వేంకటరావు

తురగా వేంకటరామయ్య

బసవరాజు వేంకట అప్పారావు

వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు

కుసుమములు.

జన్మభూమి.

ఆంధ్రమాత.

స్వచ్ఛంద ప్రయాణము.

ముఖలింగము.

కొండవీటిపాగమబ్బులు.

నై వేద్యము.

సేవ.

పద్మనాభము.

సత్యాగ్రహులు.

ఉయ్యాల! దంబాల!

జాతీయ గీతిక.

నాజన్మభూమి.

దొరపు నీ వయ్యెదవురా!

మాగాంధి.

దుందుభిధ్వజము.

*

మాతృపూజా ధ్యాన తత్పర
మతి బవిత్ర స్నాతు డపు నై
విశ్వమందిర పుణ్య భూమికి
వెడలి రావోయి !

*

జన్మభూమి -

విదేశ మేగినా ఎందుఁగాలిడిన

ఏపీత మెక్కినా యెవరెదు రయిన

పొగడరా సీతల్లి భూమి భారతిని

నిలుపరా నీజాతి నిండు గర్వమ్ము

లేదురా యిటునంటి భూదేవి యెందు

లేదురా మనవంటి ధీరు లింకెందు.

ఏ పూర్వపుణ్యమో ఏ యోగబలమో

జనియించినాడ వీ స్వర్గలోకమున

ఏ మంచిపూవులకా బ్రేమించినావో !

నిను మోచె సీతల్లి కనకగర్భమున

సూర్యుని వెలుతురు | సోమ నందాక

ఓడల జెండాలు ఆడు నందాక

నరుషు ప్రాణాలతో నడుచు నందాక

అందాక గల యీ యనంత భూతలిని

మనభూమివంటి కమ్మని భూమిలేదు.

తమతపస్సులు ఋషుల్ ధారఁబోయంగ

మా తృపూజ

చండపీఠ్యము శూరచంద్రు లర్చింప
రాగదుగ్ధము భక్త రాజు లీ యంగ
భావసూత్రము కవిబాంధవు ల్లా
దిక్కుల కెగఁదన్ను తేజంబు వెలుఁగ
జగముల నూగించు మగతనం బెగయ
రాలుపూవులు సేయు రాగాలు సాగ
సౌందర్య మెగఁబోయు సాహిత్య మొప్ప
వెలిగిన దీ దివ్య విశ్వంబు పుత్ర
దీపించె నీ పుణ్య దేశంబు పుత్ర
అవమాన మేలరా! అనుమాన మేల
భరతపుత్రుఁడ నంచు భక్తితోఁ బలుక!

రాయప్రోలు సుబ్బారావు.

ఆంధ్రమాత

శ్రీ లింగాంధగ యావ దాంధ్రజనమాతృష్టాతనీ నూత్న తే
జోనీలామృతమాని, దద్బలనాత్పుష్కలమునక తానకో
ద్వేలప్రాప్తకీర్తిగీతముల స్థాన గాను నీ పుత్రపు
త్రేలోకమ్ముని కేమి దెల్పెదపు సాదేశంబు నాధావసి!

ఆనందాత్మకపూర్ణచంద్రికలుపూయకన్య నాచ్ఛాదమా
కాశముక విడిపోవ, నూతనకళోత్కరా ప్తియై మాతృపూ
జాశోభన్ దయివారు నీశుభదినోత్సాహంబు నేర్పించి, నీ
యాశీర్వాదము లిమ్ముపుత్రులకునంబా! చాంధ్రదేశీమణి!
పేటల్ దేరెడు కాంతిపూరిముల నుద్గమించు ముత్యాల ము
ప్పేటల్ వోలె ద్వదీయకంతమున శోభింపుల్ నిర్దామ, చే
నాటక జననరోషణల్ గెనని కృష్ణాశాంతిపూర్ణదలక
గాటంపుం దమిద్రదాపువార మిదె కాంక్షారమూధావసి !

ఆచాళుక్యనృపాలరత్నముల వియ్యమ్మంది, శ్రీకామన
ష్టాచక్రకేసులలాలనల్ వడసి, కృష్ణప్రాజ్యసామ్రాజ్యపీ
ఠీచంచజ్వయకన్యతో సరసగోష్ఠిః ప్రాద్దురోలుచ్చు నీ
ప్రాచీనాభ్యుదయమ్ము నెన్నెదరు గర్వస్ఫూర్తితనీ! సుతుల్.

ఉద్యనోహనమై, కుమారజనగర్వోద్రేకమై, యాత్రేలి
గోద్యానాప్తమధూదయమ్మును నవినోత్సాహపుః వేళ, నా

మా తృపూజ

విద్యారణ్యయుగంధరాదుల యశోవీర్యమ్ములగ్గించు, చీ
విద్యాన్నాతకు లాసఁజేసెదరు, దేవీ ! సంప్రసాదింపవే.

జారినదేశగౌరవముఁ జక్కనదిద్ది, మహాంధ్రమండలీ
భారము శ్లాఘనీయముగఁ బాలనఁజేసి సమానరాష్ట్రముల్
కూరిమినాసఁజేయ, తెలుగు బుడమిఁ గయిసేయరయ్య, దీ
తొరతి నాంధ్రపుత్రులు! జగజ్జనధర్మమే దృష్టినిల్పుచుఁ.

ఉల్లాసమ్మున మాతృసేవ పయిపై నుష్టూతలూగంగ నా
పల్లీపక్కఁగదిగ్గిగంతరఁ తలీ పర్యంతవేంగీభువిఁ,
జల్లుండాంధ్రమహాద్యమప్రథమపూజాపుష్పముల్పేమపుం
ద్రౌశ్యంగట్టుఁడు యావదాంధ్రజనసంతానమ్ము నాపైహితుల్.

రణరక్తబంధురారుణనైన ఖడ్గతి
క్కన కత్తికడిగిన కదనభూమి
అమృతాక్షరవికాస మయిన యా సుకవి పో
తనలేఖిని ప్రశాంతిగనిన చోటు
భాషాకుమారి కబ్రపుఁ బెట్టియిల్లెన
కృష్ణరాజ్యము వెలింగిన తలమ్ము
నానావిదేశనాకాసీక విపులాశ్ర
యంబైన రేవు రూపఁగిన తావు

మా తృపూజ

పాడయి శిలావశిష్టమై ప్రాప్తకాల
మనుభవించుచు, నుండియు నక్కటకట
బ్రతికిచెడ్డ యాంధ్రుల పూర్వనైభవంబు
చాటెడిని నాలకింపుడు శాంతమతులు!

కలదాంధ్రోద్యమ నల్లి కాకునును రేఖామాలికా కాంతి తు
దిలకోభాంకురపుంజముల్ భరతమాతృస్థితమాడామణీ!
కలితచ్ఛాయ లనందగింపగల భాగ్యంబింక, నీసాంగమ
గళకళ్యాణముఁ బాడఁ బుత్రికలె వేడ్కవత్తురానాటికె.
సంతోషింపగడమ్మ! యాంధ్రజననీ! సారస్వతస్నాన వి
శ్రాంతిప్రీతుల, నీదుపుత్రకుల, దీక్షాబద్ధులంజూచి ని
శ్చింతఁ సోదనులార! భూజననిఁ బూజంపుండు బ్రహ్మర్షణో
దంతవ్యక్తి మనోబలమృగ సభా స్తంచుక బుష్కుల్ పల్కఁగె.

రాయప్రోలు సుబ్బారావు.

స్వచ్ఛంద ప్రయాణము

దివ్యయువతుల సంభాషణము

సానుమతి

నిడివడుకోర్వజూచి సపితమనఃప్రణయమ్మ లక్ష్మి శ్రో
పుడుల పరస్పరప్రణయమోహనమా నలలందడంగి వి
చ్చేడుకమలమ్మనోలె నచె! చేరువదోచెడు నేలఁజూడు మ
ప్పుడమి విశుద్ధతా భరతపుత్రులగాంచినతల్లి నెచ్చెనీ!

నాడనిపారిజాతసుమచల్లరులు దగిలించుకొన్న మీ
రాడలనాకవీధికలు నాడినపూవులనోలె శోభలక
నీడనె, భారతీయపృథివీస్థలినాతయుఁ బ్రాణి నేడు నూ
గాఁ నసంతరోచిరుదయమ్ముల మిమ్ములఁబాడఁగోకిలల్?

సేదీనాదములందురాగములు పుష్పింపఁగ స్వచ్ఛంద శో
భాచిహ్నంబులు వింతలై నయననిర్వాణమ్మ నందించుచున్
లేచె మంటలనోలె నెల్లెడల; పల్లీపట్టణమ్ముల్ ప్రభా
భౌచిత్త్యముల వెల్వరించెడు సహస్యల్ జూడు మాయుష్షుకీ!

మధుర

జాన్నాపేసే వనమున స్వచ్ఛమ్మలైన
నివనముల హిమాలయశిఖరనీడఁ

మా తృపూజ

గడచునా నాగరికులకేర్పడనె యెట్టి
పావనములగు జాతీయబాంధవములు !

వీనినికాటవీస్థలుల, నేగుహాలాదు నెఱుంగరాని యే
మకానులపన్థశాలల నిమగ్నతమై యెటకాగియుండెనో
యీననకాన్యశోభ! పొలియుచిన స్వేచ్ఛల కీడ్చువాహినుల్
వీరులకింపుగాగ వినిపింపగ పాటల నెప్పుడేర్చెనో ?

సానునుతి

భానుఁడుపుట్టియస్తగిలపై నిమగ్నిచె, సుధాకరుండు ము
దానిలుఁ బాలవెన్నెలలయందు దడగించిచెనెక; గభీర గు
గానదిశీతగర్భమున గానముతోలె నడంగి యుండె వి
భానము లోకమందు, గగనప్రభ పేడకొడంగె మబ్బులన్..

పూయనిపూవులందడగు పుష్పాడితీకిని, సంవేచికటుల్
మూయనిపేళ శ్యామలనభోను శిమండలికానరాని శా
రాయవదీపులట్టులు సరస్వతీమిన్నకయుండె, నాతకా
లాయతించుచుకొంచు కవితార్ద్రములై చనువెంచెతముల్.

ఆకండమ్మన నైక్యమై యపుడు బృహద్రణ్యముల్లాడె, వి
భాన మ్మెల్లెకనలువెట్టగునై వైతన్యవిద్యాసకుల్
గానమ్మున్వేదజల్లి, రాధునికగంగాతీరసంవాసులై
యేనోము ల్పచించియుందురొకొ డేవీ ! యీశుభ పాశ్చిమై..

మా తృ పూ జ

క. వీరవ్రతకంకణ లలి

వాసులు గీతాకుమారవగు లీశ్వరు లీ •

భారతపుత్రమతే, హి •

దూరమ తలఁచాల్పఁదగు పుణులు నయవేత్తల్.

చేసినరాజకృత్యములు సిఘనదీతలులందు నెన్నఁచో
మాసియుచేటికిఁ స్మరణమాత్రన సంగరలక్ష్మీకందఱు
వోసిసులొగ్గఁజేయు కొలమల్లల; నా విజయప్రబోధ వి
ద్యామతులున్నవాసములు నల్లవినో! హిమవంతుచేరువల్.

గీ. నర్మదాశుభ్రవీచీకణమ్ములందు

నిండియుండు స్వేచ్ఛాపురంద్రీమతల్లి

ఋషులనోటఁబాడిన స్వగూతృస్తవములు

గాలి నడగిన ఊకిలగాన మల్లు.

ఈవిమలప్రదేశమున నెందరుపాడగలేదు లోకలీ

లావిదులై ప్రబోధసరళమ్ముగ పాటల, జన్మభూమికిఁ

సేవకులై మఱెందరు రచింపగలే దెదిరింపరాని తే

జోవిభవమ్ముచే ప్రజలనొప్పులయి దనురాగబంధముల్.

అల్లదె! యాంధ్రభూమి! సమరావచులఁ జయశంఖమెత్తు రా

ట్లజలందుఁ గల్గిన స్వతంత్రులువోయెడునేల; శేముషీ

మా తృప్తా జ

వల్లవితమ్ముతా సరళభావములం దొకకొత్త రీతిగా
నల్లిననీను భారతమునాననునది జీవగీతులన్.

గీ. చెదువు లాధాన్యమైన పేజమ్ముతోడ
పొరుషమ్ముత యైన విద్యత్తుతోడ
నాహితీస్నేహితులగు రాజప్రముఖుల
సంతతి కసాద్యమనెను విచారమేల?

మధురక

వెనుకుల వేడియూరుపుం పట్టణానర్చుకుసూరవమ్మున్
గదసి మహానిలమ్మున నెకానొక మేళననొంది యేకమై
పొడి తెను నస్ఫుటారవము నోలె క్రమమ్ముగఁ బ్రాకునిమహా
భ్యుదయము లానరించిన విభూతి యనన్యమనోజ్ఞమంగి నా!
సానుమతి

పూచియుపూయకున్న సుమముల్పుడిగాడ్పులవిచ్చుపోల్చి, స్వే
చ్ఛాచలనమ్ములందు నవశమ్ముగు లేతమనమ్ముతోడ చె
ల్లాచెడలైన సాధనములకా దనుకమ్మున చక్కఁబెట్టుకోఁ
జూచెదరిప్పు పోయిన యశోవిమలాంకము లాసఁ జేయుచున్..

గీ. వెన్నెలలురాలు నడుగుమోపినక్షణంబు
నయనముల విపాదములకు నవ్వలొలయు
నామెచనుచెంచె నుదయలక్ష్మీమతల్లి
పూలపేటిక కుడిభుజమ్మునఁదగిల్చి.

అబ్బూరిరామకృష్ణారావు.

ముఖలింగము

దేవమాతృకలు నర్థిత హేమకేదార

ఖండపుణ్యము లిందు పండెనేమొ

శైలుగు కళింగ రాజుల గుండెనెత్తుదుల్

గడగి రక్షాదీక్ష కదలెనేమొ

శ్రీగంధ కస్తూరి కాగురుద్రవ్యమ్ము

లిట దిగంతముల వాసించెనేమొ

శూరగంగైకొండ చోడుతో నీచోటు

వియ్యాలబిగువులు బిగిసెనేమొ

దక్షవాటీపురీ కవిరాక్షసుండు

ప్రళయవహ్ని శిఖాసూమ పటల మమ్ముత

బిందుశైతల్య మొకవాక్కు నందు నిచట

బిట్టు మండించి శీతలింపించె నేమొ.

ఈచోట తొలినాడు ప్రాచీనతిముఖాబ్జ

మున నెట్టి కుంకుమబొట్టు దిద్ది

ఈనేలను కళింగ భూనాథశౌర్యాన

ల జ్వాలధూమనైల్యములు గృమ్మి

మా తృపూజ

ఈపవిత్రధర్మిని నోపి త్రైలింగరా

జ్యోతీసుధాప్రవర్ణంబు గురిసి

కడగి యిచ్చటి మంటిగడ్డలు సైతమ్ము

నవమృగీమందవాసనలు విదిచ్చి

వేంగి విషచక్షుశ చాగుక్య విభులతోడ

మనసులో నన్నదమ్ములతనము కలిపి

మును పివడి, తెల్గురాణించుకొనియె శౌర్య

లీల నృపలీల యీముఖలింగభూమి.

గీ. ఆ దినాల వెంశటి నిశితానురాగ

మవు కళాశిల్పములను విద్యలను చూడ

పగటివేసాలకొరకు తూర్పారబట్టె

ప్రాణములను కళింగ గంగ్రాజునైరి.

చిఱుత తరంగముల్ కలసి జీబులువారిన వంశధారలో

తరుముకువచ్చె తెల్గుల ప్రతాపశిఖిల్ ముఖలింగనాథుక

న్నరిమిన నిప్పుకల్ మిషల నొక్కదినాన, కళింగగాంగు త

లి రనిన నాల్గునేటి కవులే పొనుపడ్డవి తెల్గు నిప్పుకల్.

ముఖలింగప్రభురాజు ముద్దనవలాముక్కంటికొన్నిప్పుకల్

ముఖీభూతివియత్సభమరితాంభోవంశధారాపయః

మా తృతీయ

సఖిశైతల్యముచేత చెమ్మగిలి దీక్షాసంగృహీతప్రతా
పఖరాంశుల్ కుదియించుకొన్న యచికావచ్చుకొమిగస్సుర్మచే.

ఇచటి నాగావశీప్రచురవర్షాంభస్త
రంగముల్ వంశధారాజలములు
తరగెత్తిన మహేంద్రతనయాసుపాథస్సు
లొకసారిగా పొంగి యుడికిపోయి
గౌతమీకృష్ణ వేణీతరంగములు తా
రాధ్యమ్ము నందు వైకృము భజించి
గుల్లకమ్మజలాల గుబురుగోగుబురులై
పెన్నతరంగముల్ పెరిగిపోయి

తెలుగునదులెల్ల పొంగెత్తి ప్రళయవారి
కెరలిపడి తెల్గునేల ముగించనిమ్ము
నేటితో, నస్వతంత్రతా నియతమైన
యీబ్రతుకు తెల్గువారు భరింపలేదు.

విశ్వనాథసత్యనారాయణ.

కొండవీటిపొగమబ్బులు

దగ్ధాంధ్రరాజ్యనిత్యవిఘాత ఘామమ్ము

వలెఁ గొండబురుజుల కెలనలేచి

బురుజుకొమ్ముల వీడి పోలేని రెడ్ల కీ

రితివోలెఁ బెనురాళ్ల నతుకులుపడి

రెడ్లకందావెన్క-రేఁగు వంటింటి పె

న్బొగవోలె గుమురులై ముందుసాగి

ద్రాగ్ధావదాంధ్రస్వతంత్రతారమవోలెఁ

గొండ లంటీయంటకుండఁ బోయి

శ్యామలీభవ ద్ధ్రాసఘాసాదనార్థ

మొలయు వెల్లాపుల కదంబములుగ నిలిచి

కొండకొమ్ములులో నాఁచుకొన్న క్రొత్త

క్రొత్తపొగమబ్బు లలమె నీకొండకొసల.

ఒక రెడ్డి సభతీర్చియున్నకొండకు వాలు

కొసలతో ముత్యాల గొడుగుపట్టు

ఒక రెడ్డిమూర్తి పోలికతీరియున్న కొం

డకు కోసగా కిరీటమ్ము పెట్టు

మా తృతీయ

ఒక్కయంతఃపురవధూ శ్రేష్ఠజను బురు
జన సన్న మేలిముసుంగు తొడుగు
ఒక తెల్లుబగటు తీవికి ముద్రగొనియున్న
మురుజపజ్జ మహాసివోలె వ్రేలు
ఈజగా పొగమబ్బులు రాజసేన
మఱచిపోలేవు రసధునీమహితమూర్తు
లేము లెక్కించుచుంటిమి యెన్ని నాళ్లు
చనెనో అనివందలేళ్లుగా చాచుకొంచు.

అస్మదర్థాతిథేయారబ్ధములు కెడ్డ
భువి వంటశాలల పొగ లటంచు
అచట శ్రీనాథకావ్యశ్రోతలగు మాకు
పఱచిన పందిళ్ల పఱపు లంచు
కొండకొమ్ముల తీర్చికొని నిల్చియున్న యాం
ద్ర భటాశీరగంధా లటంచు
ఉత్సవాగతజన మ్మొగి పోఁ గొండకొ
మ్ములదొంగి కనుకెడ్డముగుద లనుచు
మున్ను గుఱ్ఱాల దూకించుకొన్న చోట
నడుగడుగునందు పాతబులైన మాకు

మా తృప్తాజ

నప్పుడప్పుడు తలలెత్తి నాత కొండ
కొసలమబ్బులు పొరపెట్టి విసరులాడు.
ఒకసారి వలిపమ్ము చికిలిముత్యాల యం

చుల వోలిక నుపత్యకల చరించు
ఒకసారి జఘనభాగోపరిస్రస్త చే
ల విధాన గిరిమొదళ్లఁ బడిపోవు
ఒకసారి గిరిలక్ష్మీ మొకముపై మొగలి పు
ప్పొల్లుఁదుకొన్నట్లు చెల్లరేఁగు

ఒకసారి స్వేదబిందుకములు రత్యంత
వేళాకుచావృత్తి విస్తరించు

చిఱుత పొగమబ్బు లీకొండసీమ పలుచఁ
బడి, విశేగమై, ధూతమై, తడిసి, రాచ
సిరి యుడిగిపోయినట్టి యీ శిథిల దుర్గ
లక్ష్మీ కొనఁగూర్చు వెట్టి యలంకృతులను.

అధిరూపకుం డినేశాత్మజ మును సస్త్రి
దన గరుత్మన్నండ తద్వజమ్ము
గజపతి ప్రాఢోగ్ర కరిఘటా శుండా వి
ధూతాంబు నిచయబిందూత్కరంబు

మ ర్చ న

రెడ్లకీర్తి పతాక శ్రీనాథకవికావ్య
మాతహంసాధినాథుని గరుత్తు
అలకసవాపాత్రు నంటి రాజనకృష్ణ
రాయ బాహుగ్రజాగ్రన్మహాగ్ని
ఒకటొకటి గాఁగ స్మృతి తెచ్చుచున్న వన్ని
చిఱుత లీ పొగమబ్బులు చిందులాడి
కొండవీటి ప్రాగోటపై కొమ్ములందు
నన్యవక్షేందిరా ధురంధరనిరూఢి.

నిప్పులు చూడ మన్నీ లుత్కలప్రౌఢ
పాత్రులు బురుజుల పైన లేరు
ఈటెలగ్రుమ్మ శౌర్యేందిరా పుంమూర్తు
లైన రెడ్లకొటపైన లేరు
గుండెలకత్తుల గ్రుమ్మ గాయల రాచ
యేనికగున్న లీపైన లేరు
అడుగడ్డునకుఁ బ్రాణ మాహుతి గొనఁగ ద్వాః
స్థాన రక్షక భటులైన లేరు
ఓసి పొగమబ్బులార ! రండ్లోసి రండు
మీకు మాకీష్ట మే యిష్టమాక లేక

మా తృపూజ

తిరుగవచ్చురాజులు కొల్వూ తీర్పుచోట
నరుగవచ్చు రాకన్నెలున్నట్టిచోట.

ఎంతనిర్భయముగా నీపొగమబ్బులు
జెట్టిల బురుజుపై చిమ్మిరేఁగు
ఏలెక్క లేనట్లె యీ పొగమబ్బులు
మిరియాల తఖతుపై తఱిమిపోవు

ఇంతయడ్డంకి లేకీ పొగమబ్బులు
తారాబురుజమీఁద దాల్చువెట్టు
ఈమాత్ర మాఁకలేక పొగమబ్బులు
కేళిశుద్ధాంతసాధాళిఁ జొచ్చు

పిచ్చిపొగమబ్బులార ! కోపించిరేని
చెడ్డవారునుమీ ! మిమ్ము చించిరొమ్ము
తాచిచెండాడిపోదు రద్దంకిరెడ్లు
లేని హానమ్ము లడ్డంకిలేనిరెడ్లు.

ఇదుపుల విలిఖించిరేమొ నా ముక్తాక్ష
రములుగా దుర్గకుడ్యముల నెలసి
ఇచట స్రుంగులుపెట్టిరేమొ నాకుప్తము
క్తారేఖగా గిరిస్థలము మెఱసి

మా తృ పూ జ

ఇట వితాన మమర్చిరేమొ నామృదు మరు

చ్చలితమధ్యమై చదలఁ దీచి

ఇట కేశకుళివెట్టిరేమొ నా తుదల శీ

తలప్పవత్పరిపించితములఁ గదలి

ప్రాతరనతిక్రమితయామ భానురోచి

రాసమాత్త ధానశ్య మర్యాదమైన

లేత యీపొగమబ్బు పురాతనంబు

త్రవ్వచున్నది రెడ్ల యాంధ్రప్రళస్తి.

ఇవి రెడ్లరాజుల యెదలలో పూరించు

కోరానకోర్కెలు గుములుకట్టి

ఇవి జెల్లుబంటుల గుందుపగింజలై

నాత్మలు వీడ లే కరుగుదెంచి

ఇవియు శ్రీనాథుని యెఱ్ఱప్రగ్గడకావ్య

తను రానిభావముల్ తరకగట్టి

అవచి తిప్పయసెట్టి వివిరత్న రాశిగా

మలఁచిన ప్రాణముల్ మగిడివచ్చి

కొండవీటి పొలాల్ వీడి కోనులేక

ఆశబలమున మగుడు ప్రీతాత్మల వలె

మా తృపూజ

సోదిది నీగిరికొమ్ముల చుట్టుపట్ల
నిట్టి పొగమబ్బులై భ్రమియించు గాక.

నాప్రాణములకును నీపొగమబ్బుల
కేమి సంబంధమో యేను గూడ
పొగమబ్బునై కొండ చిగురుకోసల మైన
బురుజులపైన కొమ్ములకు పైన
వ్రాలిపోనో మధ్య ప్రేలిపోనో నేల
రాలిపోనో గాలి తేలిపోనో

నాయూహ చక్రసుందరపరిభ్రమణమై
యీ పొగమబ్బుల నేవరించె
ఎన్ని పొగమబ్బులెఱిగితే నేను మున్ను
తూర్పుకనుమలు విడుచు నిట్టూర్పులట్టి
విచటి యీ పొగమబ్బులే యెడదలోని
లలితము మదీయగీతి నేలా వెలార్చు!

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ.

నైవేద్యము

తల్లి, నీయుత్సవముఁ గాంచఁ దరలినార
లనుఁగుఁ దనయులు నైవేద్య హస్తలగుచు;
ధన్యులెల్లరు నాత్మోచితంపుఁ గాన్క
లర్పణము సేయవచ్చిరి; యందికొమ్ము.
స్వర్ణసుమముల నర్చన. సలుపువారు
భాగ్యవంతులు నీపాద పద్మములకు;
ఏమి లేనట్టి భిక్షుకుండేని నేఁడు
కంటికొన్నిటి ముత్యాల కాన్కలిడును.
పూజ్య లధములు, ధనికులు పుట్టుబీద
లనెడి యెడలేక యెత్తిరి హారతులను;
భక్తి పరవశులైన యాప్రజలగీతీ
దిక్కుదిక్కులయందుఁ బ్రతిధ్వనించు.
అమ్మరో! నీదు మదిర ప్రాంగణమున
మండుచున్నది కర్పూర ఖండగణము,
త్యాగపరిశుద్ధ మగు నాత్మఁ దలఁగిపోవు
కామమటు ధూచు రేఖలు గడలుకొనఁగ.
ప్రాద్దుపాదుపున నీ పాదపూజకొఱకు,
కవిని, తెచ్చితి దోసిటఁగన్నెపూలు;
బలివిత్తికనిరతంబు వెలుగు నటుల
హృదయపు సుగంధదీప మర్పింతుఁ గొనుము

దువ్వూరి రామిరెడ్డి.

సేవ

మముఁగన్న భారతమాత మందిరమున

దివ్వెలై మన ముందామా,

పైడి

దివ్వెలై మన ముందామా.

పరమపావనితల్లి పాదపూజల వాసు

పువ్వులై మన ముందామా,

పొన్న

పువ్వులై మన ముందామా.

భారతీదేవి విపంచిక రవళించు

తంత్తులై మన ముందామా,

దివ్వ

తంత్తులై మన ముందామా.

జన్మభూమిశౌర్య సౌరభ్యములు చల్లు

గీతలై మన ముందామా,

భావ

గీతలై మన ముందామా.

కదన వీరులచేతి ఖడ్గధారలొని

మెఱుపులై మన ముందామా,

కాటు

మెఱుపులై మన ముందామా.

దావూరి రామిరెడ్డి.

పద్మనాభము

తేనుగు వీరుల విమలకీర్తిప్రభావ
మతుల విజయప్రతాప శౌర్యప్రశస్తి
పోయెనకట! నిర్మూలమై పోయె నిచట
లంచగొండుల కుటిల కల్పనము వలన
మాతృదేశ విద్రోహుల మాయనలన.

నిన్నిరీక్షప్రతాప సందీప్తి శాలి
పూసపాటి విజయరామ భూపమాళి
తొలగి చనెనెట సూర్యమండలము దాటి
విపుల సామంత గణపరి వేష్టితుడయి.

వరదలై భూతముల మెడబంటిగాగ
శూరజన కంఠ నిగ్గతి శోశితమ్ము
పారె నీ పూతధాత్ర నిబ్బరము తొలగి
స్వర్గవాసులు రెప్పవాల్చుకయె కాంచ.

అవ్వ భారతస్వాతంత్ర్య హరణయోగ
వాసరము తొట నాంధ్రసర్వ స్వతంత్ర

మా తృపూజ

రాజ్యలక్ష్మీ పాశ్చాత్యుల ప్రాపుచేరె
నిచట; దైవయోగమునకు నెదురు కలదె!

ఆనితాంత కఠోర దృశ్యావలోక
నమున సహజార్ద్రమృదుల మానసము చెదర
కంటనీర్వేటి నిలువక కరగి పారు
నేటికిని సైత మీ గోస్తనీసవంతి.

భయద దాస్యవిశృంఖలా బంధితుడవు
ఓయి! జీవచ్ఛవాంధ్రుడా! ఒక్కమారు
బలుకని మ్మిట నింత కవోష్ణబాష్ప
మలినధార స్వాతంత్ర్య సంప్రాప్తి కొరకు.

పురిపండా అప్పలస్వామి.

—o—

దేశభక్తులు

చిరపరాధీన శృంఖలాంచేదమునకు
జీవితసుమాలె ధారవోసితిరి మీరు
కురియదే నేడు స్వగ్రీయ కుసుమవృష్టి
శ్రీవిరాజిల్లు మీయోధ శిరము లందు.

బాధలే భాగ్యముగ నొడిబట్టజాలు
భారతాశ్రమ తరుణ తాపసులు మీరు
ఏ నిరంకుశులేని బంధింప నిండు
నిగళముల త్రెంచుకొ నెడు సై నికులు మీరు.

స్వార్థలవమేనిలేని మీ త్యాగ గరిమ
ప్రాకిపోయెను ఖండాంతరాల చాటి
ఇది స్వరాజ్య రమానవాభ్యుదయవేళ
నభయె నినదించే విజయదుందుభుల మ్రోత.

పురిపండా అప్పలస్వామి.

ఉయ్యాలా! దంబాలా!

ఉయ్యాలా! దంబాలా! భారత నవజీవనబాలా!

పూరిత సత్యా గ్రహశీలా! పరిభవ దుఃఖిత పాచాంలా!

నీపురుడు - ఏ నెలలో - వెన్నెలల - క్రొన్నెలలో

నీపుట్టు - వెచ్చోట - మిన్నేట - మున్నీట— ఉయ్యాలా...

తొలినాటి - వేదాలు - పులివోని - చనుబాలు

మఱునాటి - కావ్యాలు - కమ్మగు - జ్ఞనగూళ్ళు ఉ...

శ్రీరామాయణకథలు - ఊకొన్న వాక్సుఫలు

భారతగీతారుతము - చందాయి యమృతము? ఉ...

బుద్ధుడు నీసంబుద్ధి - యవనులొకో నీకుద్ధి

మొగల్ మరాటుల్ చేబుతుల్ - రసపుత్రుల్ చేమంతుల్ ఉ...

పాశ్చాత్యమ్ మోహంధమ్ - ప్రాచీనమ్ ప్రియబంధమ్

ఆధ్యాత్మమ్ కళ్యాణమ్ - స్వాతంత్ర్యమ్ శతమానమ్ ఉ...

నీ మెట్టు నీలాలు - నీచుట్టు నీరాలు

జడదొట్టు తెలఁబాలు - ఒడిగట్టు మగరాలు ఉ...

ముజ్జగపు దీవెనలు - ముప్పదికోటుల జనులు

జయజయవాద్యోన్నతులు - జేజేల హారతులు ఉ...

కవికొండల వేగటరావు.

23

✓ జాతీయ గీతిక

హిమగిరి శిఖరము - వింధ్యవసేంద్రము

కన్యాకుమారి పదడిండీరము

స్ఫురితము - భరితము - చలిశోల్లలితము

స్వాతంత్ర్యముచే - స్వాతంత్ర్యముచే

స్వాగతమనవోయ్, కని, పనివినవోయ్,

మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !

జాహ్నవి, గౌతమి, కృష్ణ, పినాకిని,

కావేరి, నర్మద యమునా సింధులు

అహిన్ని శాదులు - ఒకటేగానము

కలలో - అలలో - అదేప్రయాణము

స్వాతంత్ర్యముకై - స్వాతంత్ర్యముకై

స్వాగతమనవోయ్, కని, పనివినవోయ్

మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్.

గుజరాత్, వంగ, అంగ, మరాఠా,

త్రొలింగ, తమ్మిళ, కళింగమును జను

ల జరులు - అమరులు - అనామయులుగా

స్వాతంత్ర్యముహేయ్ ! స్వాతంత్ర్యముహేయ్ !

మా తృ పూ జ

స్వాగతమనవోయ్, కని, పనివినవోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !

నారోజ్ తలకులు, లజప ద్దాసులు

దాని పథంబున, నలిగిన నొగిలిన

వెచ్చనినెత్తుకి దినిటీవెలుగునె

స్వాతంత్ర్యంబదె ! - స్వాతంత్ర్యంబదె !

స్వాగతమనవోయ్, కని, పనివినవోయ్
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ ;

ఇంగ్లం డమెరిక, స్వీడన్, స్విట్జరు,

జపాను, జర్మనీ, కీచు, పరాసు,

అంబ విశ్వకళ కభివాదన మిడు

స్వాతంత్ర్యమురా, స్వాతంత్ర్యమురా

స్వాగతమనవోయ్, కని, పనివినవోయ్,

మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !

కవికొండల వేంకటరావు.

నా జన్మభూమి

౧

నా జన్మభూమేదిరా

బాపుజీ!

నాముద్దుతో తేదిరా?

నాకోకిలమ్మేది, నాపూలమేడేది,

నారాణివీణేది, నావలపుపాతేది.

కలలోని సిరులాయెరా

బాపుజీ

కారడవిపాలైతిరా!

౨

నాయేటి లంకేదిరా

బాపుజీ!

నాయాలమం దేదిరా!

నామేని పొంగేది, నామనసు పగుగేది

నాగస్వరమ్మేది, నాయేల పాతేది?

కాలమి పైపోయెరా

బాపుజీ

కన్నీరే యే రాయెరా!

మా తృప్తా జ

ఏనాటి కథలా యెరా ?

బాపుజీ !

ఈజీవ మెటునిల్చెరా ?

నాప్రేమ గెలిచేనా ? నాతోట పూసేనా ?

నావీణ మ్రోగేనా ? నాపాత పాడేనా ?

నాపాలిప్రభు వేడిరా ?

బాపుజీ !

నాకృష్ణు డేమాయెరా ?

తురగా వేంకటరామయ్య.

దొరపు నీ వయ్యెదపురా!

పరమశివుడే తండ్రిరా! ఈ
ప్రకృతిసూదరి తల్లిరా!
పాడియాపులు పంటపొలములు
భాగ్యములు రాజ్యములురా!

గున్నరా ఈ భరతభూమిని
తొలుకరించిన పుణ్యభూమిని
కగుపులేనీ స్వర్గరాజ్యపు
దొరపు నీ వయ్యెదపురా!

కాలమే తలక్రిందుగానీ
కాలయముడే యేలుకోనీ
నీవు నీగోవులును శాశ్వత
వవులై యుండేరు గదరా!

దు...

పాడు నీలే లేదురా! నీ
భావమే బీడాయెరా!
పరిమళించే తోట పెంచీ
పరమశివు నాడింపరా!

దు...

మా తృప్తా జ

గాలివెలుగులు జూడరా ! మే
 ఘాల వర్షము నడుగరా !
 సూర్యచంద్రుల గమన లీలా
 శోభలను దిలకింపరా !

దు...

ఏటి లంకల మేతమేసీ
 పూతగిల్లిన జోడు గిత్తల
 పైడి నాగటి కడ్రులో నే
 వాల జీవిత ముండె నారా !

దు...

పైరులను గాచేటి సుందరి
 ప్రకృతితో వెలిగేనురా ! ఆ
 మేడలో నర్తించు రాణికి
 కూడుగుడ్డలు దూర మగురా !

దు...

ఆలుమగలూ జోడు గూడి
 ఆడుకొంటూ పాడుకొంటూ
 సేవకాంతుల వెలుగు సస్య
 శ్రీలలో విహరించె దిరురా !

దు...

శుభద మగు 'రాట్నంపు' శ్రుతితో
సుందరీమణి పాడుచుంటే
పొంగుతూ ఆడేటి బిడ్డలే
భూము లన్నీ యేలెదరురా !

దు...

క త్తికలములు వ్రాలెరా ! నీ
కష్టమే గెలిచేనురా !
ప్రకృతిపురుషుల ప్రతినిధులు మీ
ప్రభుతయే నిత్యమ్మరా !

దున్నరా ఈ భరతభూమిని
తొలకరించిన పుణ్యభూమిని
కరువులేని స్వర్గరాజ్యపు
దొరవు నీవయ్యె దవురా !

తురగా వేంకటరామయ్య.

మా గాంధీ ✓

కొల్లాయి గట్టి తే నేమీ ?

మా గాంధీ,

కోమటై పుట్టితే నేమీ ?

వెన్న పూసా మనసు

కన్న తల్లి ప్రేమ

పండంటి మోముపై బ్రహ్మతేజస్సూ ! కొ.

నాల్గు పరకల పిలక

నాట్యమాడే పిలక,

నాలూగూ వేదాల నాణ్యమెరిగిన పిలక ! కొ.

బోసి నో ద్విప్పితే

ముత్యాల తొలకడే,

చిరునవ్వు నవ్వితే వరహాల వన్న మే ! కొ.

కొశి కుడు తుత్రేయుడు

కాలేద బ్రహ్మయుషి

నేడు కోమటిబిడ్డకూడ బ్రహ్మయుషాయె కొ.

కొల్లాయి గట్టితే నేమీ ?

మా గాంధీ,

కోమటై పుట్టితే నేమీ ?

బసవరాజు వేంకటప్పరావు.

దుందుభి ధ్వానము

చాటవే ! — దుందుభి ! — చాటవే ! —

౧

చేదుపువ్వుఁ బంచదారకుఁ
జేరఁదీసి గ్రహించు నార్యుల
వాదములలో భేదభావము
లేదు లేనేలేదు లేదని—

చాటవే—

౨

దారుణక్రిమిలెన్ని చూపిన
నోరు పనియెడి మూలమంత్రము
గోరు ముద్దలతోడ నేర్చిన
భారతీయులు భయము పడరని—

చాటవే—

౩

నల్లమమగులు నింపఁ గురిసెడి
బొల్లిమబ్బల దుష్టఁగొట్టెడి
చల్లగాడ్పులు భరతభూముల
నెల్లదిక్కుల నల్లకొనె నని—

చాటవే—

౪

ప్రేమసింధు తరంగములలో
సామగానము వెడలె భారత

మా తృతీయ

భూమిలోఁ గలవార లందఱు
సోమయాజుల వారలై రని—
గీ

చాటవే—

నిప్పుఁగొండలనుండి పన్నీ
దుప్పతిల్లఁగఁ జేయు మంత్రము
తప్పకుండఁగ నెల్ల హైందవు
లొప్పుఁజెప్పుఁగ రాక్షరండని—

చాటవే—

౬

చల్లచల్లఁగ జాతీ దుర్మతి
తెల్లమొగమై పోవుచుండెను
మెల్లమెల్లఁగ మేలుకొండో
సెల్లవాణ్ణ దంచు నెల్లక్ష—

చాటవే—

వేంకట పార్వతీశ్వరకవుఁడు.

ప్రథమ సాదానుక్రమణిక.

ఉ య్యాలా ! దంపాలా ! భారతనవ జీవనపాలా	...	౨౯
✓ ఏ దేశమేగినా ఎందుకాలిడిన	...	౫
కొల్లాయి గట్టి తేనేమి	...	౩౭
చాటవే దుందుభి చాటవే	...	౩౮
చిరపరాధీన శృంఖలా చేచ్చే దమునకు	...	౨౮
తల్లి నీయుత్సవముఁగాంచఁ దరలినార	...	౨౪
తెనుఁగువీరుల విమలకీర్తిప్రభావ	...	౨౬
దగ్ధాంధ్రరాజ్య నిత్య విధూత ధూమమ్ము	...	౧౭
దేవమాతృకలు వర్ధిత హేమకేదార	...	౧౪
నాజన్మభూమేదిరా	...	౩౨
పరమశివుడే తండ్రిరా	...	౩౪
మముఁగన్న భారతమాత మందిరమున	...	౨౫
మాతృపూజా ధ్యానతత్పర	...	౬
విడువడుటోర్వజాలని నవీనమనఃప్రణయమ్ము లట్లు	...	౧౦
శ్రీలింపొందగ యావదాంధ్రజనమాతృష్మాత శ్రీ నూత్న తే	...	౭
✓ హిమగిరిశిఖరము వింధ్య వనీంద్రము	...	౩౦

మనమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA116B180
పుస్తకం పేరు	మాతృపూజ
తారీఖు	26/10/24
ముందు లెక్క	NO
వెనుక లెక్క	NO
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద పైకా పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	CF, B, C
లేఖ పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Nandini
పేజీలు విడదీసినది	Hasini
ప్రింట్ చేసినది	#Done
పరీక్ష చేసినది	DAVEED
పేజీలు పరిశీలించినది	
ప్రొడ్యూస్ చేసినది	
స్వాకీంగు చేసినది	
పరిష్కరి	Good.